

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Tiché a soudců JUDr. Renáty Lukešové a JUDr. Ireny Sekavové ve věci žalobce A [redacted] T [redacted] narozeného [redacted] bytem [redacted] zastoupeného Mgr. Tomášem Krejčí, advokátem se sídlem Pařížská 204/21, 110 00 Praha 1, proti žalovanému RAVOS, s.r.o., IČ 47546662, se sídlem Františka Diepolta 1870, 269 01 Rakovník, zastoupeného JUDr. Františkem Hrudkou ml., advokátem se sídlem Dům u Nováků, Vodičkova 30, 110 00 Praha 1, za účasti vedlejšího účastníka na straně žalovaného Kooperativy pojišťovny, a.s., Vienna Insurance Group, IČ 47116617, se sídlem Pobřežní 665/21, 186 00 Praha 8, o 3.650.000,- Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Rakovníku ze dne 3. 9. 2014, č. j. 7 C 222/2010 - 455,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. mění tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 2.366.924,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku; jinak se rozsudek ve výroku I. potvrzuje.**
- II. Účastníci jsou povinni zaplatit České republice náhradu nákladů řízení vzniklých před soudem prvního stupně, a to žalobce v částce 6.280,- Kč a žalovaný a vedlejší účastník na jeho straně v částce 50.814,- Kč, všichni do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet Okresního soudu v Rakovníku.**
- III. Žalovaný a vedlejší účastník na jeho straně jsou povinni zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení vzniklých před soudem prvního stupně 441.207,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Tomáše Krejčí.**

- IV. Účastníci jsou povinni zaplatit České republice náhradu nákladů řízení vzniklých v odvolacím řízení, a to žalobce v částce 1.241,- Kč a žalovaný a vedlejší účastník na jeho straně v částce 7.626,- Kč, všichni do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet Krajského soudu v Praze.**
- V. Žalovaný a vedlejší účastník na jeho straně jsou povinni zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení 150.797,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Tomáše Krejčí.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 3. 9. 2014, č. j. 7 C 222/2010 - 455 zamítl soud prvního stupně žalobu, pokud se žalobce domáhal zaplacení částky 2.760.038,- Kč (výrok I.). Soud dále uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 889.962,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.). O náhradě nákladů řízení rozhodl tak, že uložil povinnost zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Rakovníku na náhradu nákladů řízení státu žalobci 38.620,17 Kč (výrok III.) a žalovanému 14.090,50 Kč (výrok IV.), v obou případech do tří dnů od právní moci rozsudku. Žalobci dále uložil povinnost zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení 102.182,- Kč v třídní lhůtě k rukám právního zástupce žalovaného (výrok V.) a vyslovil, že ve vztahu žalobce a vedlejšího účastníka na straně žalovaného nemá žádný z nich právo na náhradu nákladů řízení (výrok VI.). Soud prvního stupně zčásti žalobě vyhověl, neboť dospěl k závěru, že žalovaný odpovídá žalobci za škodu, která mu vznikla na domě v důsledku havárie vody, k níž došlo v květnu 2009. Současně ale dovodil, že je dána i spoluúčast žalobce na vzniku škody ve smyslu § 441 občanského zákoníku, a to v rozsahu jedné poloviny. Pokud jde o výši škody, dovodil, že škoda je tvořena součtem hodnoty nemovitosti v době jejího poškození a náklady na demolici domu žalobce. Z takto zjištěné škody přiznal žalobci polovinu.

Proti tomuto rozsudku, s výjimkou výroku II., podal včas odvolání žalobce. Zdůraznil, že nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že na vzniku škody se spolupodílel. Žalobce nebyl se žalovaným po nabytí svého vlastnického práva k budově ■■■■■ v katastrálním území Jesenice v červnu roku 2008 v žádném smluvním vztahu, neměl proto právní povinnost pečovat o vodoměr, který je v majetku žalovaného ani tento vodoměr chránit před případným poškozením či zničením. Z výsledku svědka M■■■■ P■■■■ bylo zjištěno, že vodoměr byl starší než 6 let a tedy po lhůtě stanovené zákonem pro pravidelnou výměnu vodoměrů. Z výpovědi tohoto svědka je dále nepochybné, že nejméně 6 let před nabytím vlastnického práva žalobcem nedošlo k žádné havárii, která by mohla být způsobena tvrzeným promrznáním vodoměru. Je tedy nepochybné, že argument žalovaného, že vodoměr se nenacházel v nezámrné hloubce a nebyl chráněn proti promrznání, je účelový, neboť umístění vodoměru nemohlo mít žádný vliv na hromadný únik vody v květnu 2009. Navíc k odběru vody v období od června 2008 až do havárie v květnu 2009 nedošlo, neboť žalobce neměl s žalovaným uzavřenu smlouvu o odběru vody. Z výsledku svědka C■■■■ zaměstnance žalovaného, bylo zjištěno, že při opravě vodovodní přípojky dne 24. 3. 2009 došlo k náhlému úniku vody v místě opravy, přičemž tento únik nemohl být zastaven hlavním uzávěrem vody, který byl nefunkční. Proto musel být únik vody zastaven mechanickým zaškrcením potrubí v místě úniku a nikoliv uzavřením hlavního uzávěru vody. V době této opravy nebyl vodoměr zamrzlý, je tedy nepochybné, že již před havárií v květnu 2009 vodoměr zamrzlý nebyl a nebyl ani poškozený v důsledku nižších teplot vzduchu. Touto svědeckou výpovědí bylo

prokázáno i to, že žalovaný více než dva měsíce před škodnou událostí zjistil, že hlavní uzávěr k domu žalobce je nefunkční a přesto tento uzávěr neopravil a výměnu nefunkčního hlavního uzávěru provedl až v červnu 2009, tedy bezprostředně po havárii vody, k níž došlo v domě žalobce. Odvolatel dále poukázal na to, že k masivnímu úniku vody došlo v místě opravy realizované žalovaným ve dnech 24. až 26. 3. 2009, tedy bezprostředně za odbočovacím kolenem směrem k veřejnému vodovodnímu řádu v těsné blízkosti zdi, přičemž v měsíci květnu vodoměrná soustava nemohla být v žádném případě zamrzlá. Žalobce odmítá jakékoliv spoluzavinění na vzniku škody, ke vzniku škody došlo výlučně zaviněním žalovaného, přičemž porušení jeho právních povinností spatřuje odvolatel v porušení povinností vyplývajících ze zákona č. 274/2001 Sb., porušení generální prevenční povinnosti ve smyslu § 415 občanského zákoníku, když žalovaný provedl opravu potrubí v březnu 2009 neodborně, ale především v tom, že v rozporu se svými povinnostmi, přestože věděl o nefunkčnosti hlavního uzávěru vody, tento uzávěr vody neopravil (nevyměnil), a tak porušil právě prevenční ustanovení občanského zákoníku. Porušil dále i povinnost správce vodoměrné soustavy odpojit a zavřít hlavní uzávěr vody do domu [redacted] v období od června 2008 do května 2009 z toho důvodu, že s žalobcem neměl žádný smluvní vztah. Odvolatel dále vytýkal soudu prvního stupně, že nesprávně stanovil výši vzniklé škody. Poukázal na to, že cena, za níž dům koupil, byla sjednána s ohledem na širší obchodní vztahy mezi žalobcem a prodávající společností PERMON s.r.o., tudíž se nemůže jednat o tržní cenu nemovitosti, když navíc ze znaleckého posudku Ing. Jana Čapka vyplývá, že věcná cena budovy by měla činit 1,8 milionu Kč. Především ale odvolatel vytýká soudu prvního stupně, že nezohlednil znalecký posudek č. 2443/62/2010 o stavu statiky domu čp. [redacted] a možnostech opravy. Z tohoto posudku vyplývají nedostatky, které vznikly v příčinné souvislosti s havárií vody v květnu 2008 - vznik kaveren, pokles základů budovy a v důsledku toho poškození nosných zdí, stropů a přiček domu a současně vyčíslil znalec i náklady na opravu budovy částkou 4,54 milionu. Odvolatel dále poukázal i na znalecký posudek znalce ustanoveného soudem Prof. Ing. Bartáka, který se se shora citovaným posudkem ztotožňuje jak v příčině vzniku kaveren, tak ve skutečnosti, že došlo k zásadnímu statickému narušení domu žalobce. Žalobce je přesvědčen, že má právo na odškodnění uvedením věci do původního stavu, tedy do stavu před poškozením a odkázal na judikaturu výše škody se týkající a zdůraznil, že výše soudem přiznané náhrady škody neodpovídá skutečné škodě ve smyslu zákonných ustanovení. Navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně ve smyslu odvolání změněn.

Žalovaný ve svém vyjádření k odvolání žalobce zdůraznil, že hlavní příčinou úniku vody v domě žalobce nebyla neodborná činnost žalovaného, ale dlouhodobě nedostatečná údržba vodovodního potrubí. Tím žalobce porušil ustanovení § 415 občanského zákoníku neboť povinnost předcházet škodám je uložena každému, tedy i žalobci. Skutečnost, že vodovodní potrubí v domě promrzalo, byla prokázána, neboť v lednu 2009 došlo k výměně vodoměru, který byl zamrzlý. Místnost, kde se nacházel vodoměr, byla ochlazována z neutěšněného okénka spojujícího sklep s ulicí, v důsledku toho voda v soustavě zamrzla a led v ní zvětšil svůj objem a vodoměr pro zvýšený vnitřní tlak praskl. Výměnou vodoměru v lednu 2009 nedošlo k odstranění příčiny porušení vodoměru ani k odstranění příčiny soustavného promrzání zdí a soustava zůstala pravděpodobně zamrzlá i po provedené výměně. Zdůraznil, že podle § 43 odst. 2 tehdy účinné vyhlášky č. 137/1998 Sb. musí být vodovodní přípojka i část vnitřního vodovodu uložena v nezámrazné hloubce nebo se musí chránit proti zamrznutí. Tato povinnost platí pro každého vlastníka nemovitosti a žalobce ji porušil. Pracovník žalovaného pan C [redacted] prováděl opravu vodovodní přípojky v březnu 2009 v souladu s technickými normami, naopak k pochybení došlo na straně žalobce, a to neodborně provedenou rekonstrukcí vnitřních rozvodů v bezprostředním okolí vodoměru.

Není pravdivé tvrzení žalobce, že znalec Prof. Barták jednoznačně vyloučil jinou příčinu poškození domu žalobce než masivní několikahodinový únik vody. Dle žalovaného vyplynulo, jak ze znaleckého posudku, tak z výsledku tohoto znalce před soudem, že předmětná havárie vody v květnu 2009 nebyla příčinou vzniku kaverny, přičemž jednou z příčin vzniku kaveren bylo dlouhodobé působení vody na podloží objektu způsobené netěsnící kanalizační soustavou. Není rovněž důvodná námitka žalobce, že žalovaný neměl dostatečnou kapacitu pro odčerpání uniklé vody v době havárie. Nasazení Hasičského záchranného sboru při havárii vody, k níž došlo v květnu 2009, je zcela běžná. Žalovaný připustil, že v případě, že by bylo možné uzavřít hlavní uzávěr vody, mohl být rozsah následků havárie menší. Avšak v případě, že by žalobce řádně udržoval vodovodní soustavu uvnitř domu, k havárii nemuselo dojít vůbec. Žalovaný pak neshledává důvodnou námitku žalovaného ohledně výše škody, když je zcela namístě vycházet z hodnoty domu zjištěné znaleckým posudkem. Navrhl, aby byl rozsudek jako správný potvrzen.

Vedlejší účastník ve svém vyjádření k odvolání žalobce zdůraznil, že v řízení bylo prokázáno, že hlavní příčinou úniku vody v nemovitosti žalobce v květnu 2009 byla dlouhodobě nedostatečná údržba vodovodního potrubí ze strany žalobce a nikoliv neodborná činnost žalovaného. Opravu vodovodní přípojky v březnu 2009 provedl pan C. v souladu s technickými normami. Znaleckým posudkem Prof. Bartáka bylo prokázáno, že škodní událost z května 2009 nebyla příčinou vzniku kaverny, neboť příčinou jejího vzniku bylo dlouhodobé působení vody na podloží objektu. Navrhl, aby byl rozsudek jako správný potvrzen.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal rozsudek v napadeném rozsahu podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 občanského soudního řádu (zák. č. 99/1963 Sb.) ve znění účinném do 31. 12. 2013 dle přechodného ustanovení čl. II odst. 2 zákona č. 293/2013 Sb., neboť řízení bylo zahájeno před 31. 12. 2013 (dále jen o.s.ř.) a dospěl k závěru, že odvolání je z převážné části důvodné.

Odvoláním nebyl napaden vyhovující výrok II. rozsudku soudu prvního stupně, v tomto výroku tedy rozsudek nabyl samostatně právní moci a nebyl odvolacím soudem přezkoumáván. Předmětem přezkumu byl zamítavý výrok I. a výroky závislé.

Odvolatel uplatnil v odvolání přípustné odvolací důvody ve smyslu ustanovení § 205 odst. 2 písm. e) a g) o.s.ř.

Soud prvního stupně vycházel z takto zjištěného skutkového stavu:

Žalobce je vlastníkem domu čp. [redacted] vlastnictví k němu nabyt v červnu 2008. Žalovaný je správcem veřejné vodovodní a kanalizační soustavy v místě, kde se nachází dům žalobce. Mezi účastníky nebyla až do května 2009 uzavřena smlouva o odběru vody, do této doby žalobce žádnou vodu neodebral. V lednu 2009 byl v domě žalobce měněn vodoměr z důvodu promrznutí. V té době byla v potrubí voda zamrzlá, vodovodní potrubí nebylo zabezpečeno proti promrznutí. V březnu 2009 provedl zaměstnanec žalovaného pan C. opravu vodoměrné soustavy v domě žalobce v místě kolena před vodoměrem mezi hlavním uličním uzávěrem a vodoměrem. Při této opravě bylo zjištěno, že hlavní uliční uzávěr nelze zavřít (je nefunkční). Aby oprava mohla být provedena, musel pracovník žalovaného zaškrtnit potrubí vycházející ze zdi domu žalobce do sklepních prostor, pouze tak šlo zastavit přítok vody a opravu provést. Dne 18. 5. 2009 došlo k havárii vody ve sklepních prostorech domu žalobce č.p. [redacted] tak, že došlo k vytržení vodovodního potrubí ze šroubení v místě kolene, tedy v místě, které bylo opravováno v březnu 2009. Vzhledem k tomu, že nebylo možno zavřít hlavní uzávěr vody, vytékala pod velkým tlakem

voda do sklepních prostor žalobce dlouho (nejméně 2 dny), přičemž teprve po odčerpání vody bylo možno přívod vody zastavit. V důsledku tohoto masivního úniku vody došlo k tomu, že byla změněna konzistence prachovito-jílovité zeminy v podloží domu, tím došlo ke snížení pevnostních vlastností této zeminy a k jejímu propadu do starých podzemních dutin. V důsledku toho došlo k sednutí základů domu žalobce a poškození nosné konstrukce jeho domu. Vodovodní potrubí v domě žalobce v prostoru za vodoměrem bylo provedeno v souladu s ČSN. Obecná cena domu žalobce v době havárie činila 1.100.000,- Kč. Náklady na demolici tohoto objektu by představovaly částku 679.924,- Kč, včetně DPH. Dům žalobce lze uvést do původního stavu, náklady na uvedení do původního stavu činí 3.618.762,- Kč včetně DPH, přičemž tyto náklady představují pouze uvedení do stejného stavu jako v době před havárií vody a nikoliv zhodnocení nemovitosti.

Takto zjištěný skutkový stav odpovídá důkazům provedeným v řízení před soudem prvního stupně, odvolací soud se s ním ztotožňuje a při právním hodnocení věci z něj vychází. Shora uvedené skutkové závěry byly zčásti mezi účastníky nesporné. Pokud jde o zjištění příčin statického poškození domu, soud prvního stupně zcela správně vycházel ze znaleckého posudku Prof. Bartáka, který jednoznačně uzavřel, že k narušení statiky domu došlo (to ostatně bylo prokázáno i z jiných listinných důkazů) a jednoznačně uzavřel i to, že příčinou těchto narušení byla havárie vody v květnu 2009. Nejsou tedy důvodné námitky žalovaného a vedlejšího účastníka uvedené ve vyjádřeních k odvolání žalobce, že znalec dospěl k závěru, že příčinou statických změn na domě žalobce je netěsnost kanalizace. Znalec Prof. Barták ve svém znaleckém posudku jednoznačně uvádí, že pod základy domu žalobce vznikly kaverny v důsledku propadu podloží do starých podzemních dutin. Souvislost mezi havárií vodovodní přípojky v květnu 2009, vznikem nových kaveren a poškozením nosné konstrukce objektu je zřejmá, neboť v důsledku zatopení sklepních prostor došlo k průsaku velkého množství vody do podloží objektu, tím se změnila konzistence jemnozrnné prachovito - jílovité zeminy, došlo k výraznému snížení pevnostních vlastností zeminy, k destabilizaci zemního nadloží nad starými podzemními dutinami neznámého původu a došlo k propadu zemního nadloží do starých dutin a tím vznikly nové kaverny pod objektem, v důsledku nichž došlo k sednutí základů a poškození nosné konstrukce objektu. Znalec dále uvedl, že poškození nosné konstrukce objektu v souvislosti s havárií vodovodní přípojky je zřejmá i z časové souslednosti souvisejících událostí. Ať byl původ starých podzemních prostor jakýkoliv, chovaly se dlouhodobě jako stabilní, k destabilizaci a zavalení došlo až v souvislosti s průsaky vody do podlaží po havárii. Je tedy zcela nepochybné, že odborný závěr znaleckého posudku stanoví příčinu statických změn na domě žalobce v havárii vody z května 2009. Skutečnost, že vodovodní rozvod v prostoru domu za vodoměrem byl proveden v období před havárií vody v souladu s ČSN, byla zjištěna ze znaleckého posudku znalce Ing. Plichty, přičemž není dán žádný důvod k pochybnostem o správnosti tohoto závěru znalce. Ze znaleckého posudku tohoto znalce pak bylo zjištěno i to, že vodovodní přípojka v domě žalobce byla umístěna v zámrném prostoru a nebyla sama o sobě chráněna proti mrazu. Hodnota domu žalobce v době havárie, výše nákladů na demolici i skutečnost, že dům je možno uvést do původního stavu, včetně nákladů na takové uvedení, zjistil soud prvního stupně ze znaleckého posudku vypracovaného společností EQUITA Consulting s.r.o. - znalecký ústav a není důvod k pochybnostem o správnosti tohoto znaleckého posudku, když byl zpracován podrobně a všechny jeho závěry srozumitelně vysvětleny.

Odvolací soud doplnil dokazování tak, že nechal znalce Ing. Petra Plichtu vypracovat doplněk znaleckého posudku, z něhož zjistil, že havárie vody dne 18. 5. 2009 nebyla způsobena vlivem mrazu (prasknutím potrubí vlivem mrazu). Znalec v doplnění posudku dále uzavřel, že nebylo prokázáno, že by oprava v březnu 2009 byla žalovaným provedena

nekvalitně. Při výslechu znalce Ing. Plichty před soudem ale tento znalec uvedl, že při každé opravě je nezbytné provést zkoušku těsnosti, tuto zkoušku je povinen provádět ten, kdo vyměňuje vodoměr nebo provádí opravu potrubí, a to vždy a o zkoušce těsnosti je nutno vyhotovit protokol. Takový protokol nebyl žalovaným vyhotoven ani v lednu 2009 při výměně vodoměru, ani v březnu 2009 při opravě potrubí. Z výpovědi znalce bylo zjištěno, že za situace, kdy nebyla provedena zkouška těsnosti a není k dispozici protokol o této zkoušce nelze uzavřít, že oprava byla provedena řádně. Navíc byl-li žalovaný již od ledna 2009 informován o tom, že vodovod žalobce není dostatečně zabezpečen proti zamrznání, měl na to reagovat, žalobce na to upozornit a trvat na tom, aby k zajištění proti promrznání došlo. Z výslechu znalce bylo zjištěno i to, že při vzniku havárie je vždy prvotní zabránit dalšímu přísunu vody, tedy uzavřít hlavní uliční uzávěr. Kdyby byl tento uzávěr funkční, k žádné další škodě po zjištění havárie by nedocházelo. Při výslechu znalce před soudem učinili účastníci nesporným, že místo, kde byla v březnu 2009 prováděna oprava je i místem, kde došlo k porušení potrubí při havárii, neboť došlo k vyskočení nové spojky (kolene) nasazené právě při této opravě. Z výpovědi znalce pak odvolací soud rovněž zjistil, že v důsledku zamrznání vody v potrubí dochází k degradaci potrubí a může dojít i k prasknutí potrubí. K tomu ale v květnu 2009 nedošlo. Znalec pak při svém výslechu uvedl, že nemá-li k dispozici původní potrubí (toto potrubí bylo žalovaným bezprostředně po havárii vyměněno za nové), nemůže přesně určit, zda příčinou rozpojení potrubí byla degradace materiálu, anebo špatně provedená oprava, přičemž příčinou vyskočení mohou být i jiné vlivy, jako například chvění vlivem dopravy apod.

Z důkazů provedených v řízení před odvolacím soudem tedy činí odvolací soud skutkový závěr, že oprava potrubí v březnu 2009 nebyla provedena řádně, neboť nebyla provedena zkouška těsnosti. K rozpojení potrubí v podzemním podlaží domu žalobce došlo v místě opravy prováděné žalovaným v březnu 2009 - ve spoji mezi potrubím vedoucím od hlavního uličního uzávěru do domu žalobce a mezi spojkou (kolénkem) nasazením při opravě v březnu 2009.

Soud prvního stupně věc po právní stránce správně posuzoval podle občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. (dále jen „obč. zák.“). Byť bylo rozhodnuto již za účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále jen „o.z.“), je třeba při právním hodnocení této věci postupovat podle občanského zákoníku ve znění účinném do 31.12.2013, a to podle § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., neboť ke škodné události došlo přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb.

Podle § 420 odst. 1 obč. zák. každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Podle § 420 odst. 2 obč. zák. je škoda způsobena právní osobou, anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili. Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovněprávních předpisů není tím dotčena. Předpokladem vzniku obecné odpovědnosti za škodu podle ust. § 420 odst. 1 a 2 obč. zák. je protiprávní úkon, tj. jednání, které je v rozporu s objektivním právem (s právním řádem), dále existence škody (majetková újma) a příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním škůdce a vznikem škody. Byly-li tyto předpoklady odpovědnosti poškozeným prokázány, zavinění se předpokládá, avšak za podmínek ust. § 420 odst. 3 obč. zák. se škůdce může odpovědnosti zprostit.

Porušením právní povinnosti je míněn objektivně vzniklý rozpor mezi tím, jak právní (fyzická) osoba skutečně jednala (případně opomenula jednat), a tím, jak jednat měla, aby dostála povinnosti ukládané jí právním předpisem či jinou právní skutečností.

Protiprávní jednání musí být poškozeným prokázáno, stejně jako vznik škody a příčinná souvislost (kauzální nexus) mezi porušením právní povinnosti jako příčinou a škodou a jejím rozsahem jako následkem těchto příčin.

V řízení bylo prokázáno, že žalovaný jako správce vodovodu, přestože věděl, že hlavní uzávěr vody do domu žalobce je nefunkční, tento uzávěr neopravil. Porušil tak nejen ustanovení § 9 odst. 1 a § 3 odst. 7 zákona č. 274/2001 Sb., ale i ustanovení § 415 obč. zák., který každému ukládá povinnost předcházet škodám. Jestliže žalovaný věděl o tom, že hlavní uliční uzávěr je nefunkční, bylo jeho povinností jej opravit a pokud tak neučinil, porušil § 3 odst. 7 zákona č. 274/2001 Sb. i prevenční ustanovení shora citované, přičemž v příčinné souvislosti s tímto protiprávním jednáním vznikla žalobci škoda na statice domu. Dále bylo v řízení prokázáno, že žalovaný provedl v březnu 2009 opravu vodovodního potrubí v domě žalobce, aniž by po dokončení opravy provedl zkoušku těsnosti (zkouška těsnosti nemohla být provedena právě proto, že nemohl být uzavřen hlavní uliční uzávěr vody). Je tedy nutno uzavřít, že oprava v březnu 2009 nebyla žalovaným provedena řádně. Vzhledem k tomu, že bylo prokázáno, že místo úniku vody do domu žalobce bylo právě v místě prováděné opravy, kde došlo k rozpojení domovního potrubí s nově při opravě připojenou spojkou, je nutno uzavřít, že i vadně provedená oprava, která je rovněž protiprávním úkonem žalovaného, je v příčinné souvislosti se vznikem havárie vody v domě žalobce v květnu 2009. V řízení pak bylo prokázáno, že v příčinné souvislosti s havárií vody v květnu 2009 došlo k poklesu podloží pod domem žalobce, vytvoření kaveren a poklesu konstrukce domu a v důsledku toho ke statickému narušení domu. Statické narušení domu žalobce je tedy škodou, která žalobci vznikla v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním žalovaného. Lze tedy uzavřít, že žalovaný za vzniklou škodu odpovídá podle § 420 odst. 1, 2 obč. zák.

Odvolací soud se neztotožňuje s právním závěrem soudu prvního stupně, že žalobce se na vzniku škody spolupodílel v rozsahu jedné poloviny. Podle § 441 obč. zák. byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně; byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám. Jestliže tedy jednou z příčin vzniku škody, popř. zvětšení jejího rozsahu, bylo jednání poškozeného, nemůže být dána odpovědnost škůdce v celém rozsahu. Předpokladem vlastní odpovědnosti poškozeného za vzniklou škodu není zavinění ve smyslu úmyslu či nedbalosti a nemusí se u něj jednat ani o jednání protiprávní. Veškeré okolnosti, které na jeho straně vedly ke vzniku škody, se mu přičítají jako jeho účast na škodě. Zásadně platí, že v rozsahu, v jakém byla škoda způsobena samotným poškozeným, není dána odpovědnost škůdce. Chybí totiž jeden ze základních předpokladů odpovědnosti za škodu, a to příčinná souvislost mezi vznikem škody a protiprávním jednáním škůdce.

Soud prvního stupně shledal spoluúčast žalobce na vzniku škody v tom, že řádně nepečoval o vodovodní potrubí a docházelo k zamrznutí. Je nutno konstatovat, že k zamrznutí vodovodního potrubí docházelo, neboť tato skutečnost byla prokázána svědecky (potrubí bylo zamrzlé přinejmenším v lednu 2009). V řízení bylo ale prokázáno, že příčinou havárie v květnu 2009 nebylo prasknutí potrubí z důvodu mrazu (došlo k rozpojení vedení a navíc v květnu 2009, kdy žádné mrazy nebyly). Prvotní příčinou vzniku havárie tedy zamrznutí potrubí nebylo. Dále bylo prokázáno, že opakované zamrznutí vodovodního potrubí může vést k degradaci tohoto potrubí a ke zkrácení jeho životnosti. Naopak v řízení prokázáno nebylo, že by příčinou rozpojení potrubí byla výlučně nebo převážně degradace potrubí. Za situace, kdy k rozpojení potrubí došlo v místě opravy prováděné žalovaným, přičemž bylo zjištěno, že tato oprava nebyla provedena řádně, mohla se degradace potrubí v části mezi hlavním uličním uzávěrem a spojkou vloženou při opravě v březnu 2009 (kdy do místa rozpojení vedlo potrubí převážně pod zemí a ve zdi) podílet na vzniku škody pouze okrajově. Bylo prokázáno, že

základní příčinou velkého rozsahu vzniku škody byla skutečnost, že pro vadu hlavního uličního uzávěru, o které žalovaný věděl, nebylo možno uzavřít přívod vody, a proto odčerpání vody z prostor prvního podzemního podlaží domu žalobce trvalo velmi dlouho a současně docházelo neustále k doplňování vody přívodní trubkou pod tlakem. Velký rozsah škody (rozsah havárie) tedy z převážné části zavinilo právě to, že byl vadný hlavní uliční uzávěr. Odvolací soud dospívá k závěru, že na rozsahu škody se tato příčina podílela ze 70 %. Vzhledem ke skutečnosti, že k rozpojení potrubí došlo právě v místě vadné opravy provedené žalovaným, dospěl odvolací soud k závěru, že z dalších 20 % se na příčině vzniku škody - rozpojení potrubí - podílí protiprávní úkon žalovaného spočívající ve vadném provedení opravy. Za situace, kdy je sice nepochybné, že v důsledku promrzání potrubí mohlo být potrubí v domě žalobce degradováno, avšak současně za situace, že nebylo prokázáno žádným přímým důkazem, že by v důsledku této degradace došlo například k prasknutí vodovodního potrubí, je nutno uzavřít, že degradace materiálu se na vzniku škody podílí maximálně v rozsahu 10 %. Pouze v tomto rozsahu není dána příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním žalovaného a vznikem škody. Odvolací soud tedy uzavírá, že žalovaný odpovídá za vznik škody v rozsahu 90 %, neboť v tomto rozsahu je dána příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním žalovaného a vznikem škody.

Podle § 442 odst. 1 obč. zák. hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Podle odstavce 2 tohoto ustanovení škoda se hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu. Žalobce se domáhal odškodnění finanční částkou, avšak požadoval náklady na uvedení svého domu do původního stavu před havárií. Podle ustálené judikatury se za škodu se v právní teorii i praxi považuje újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného, a je objektivně vyjádřitelná penězi. Skutečnou škodou na věci je nutno rozumět takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí a která představuje majetkové hodnoty, jež je třeba vynaložit k uvedení věci do předešlého stavu. Bez ohledu na to, že občanský zákoník ve znění účinném od 1. 1. 1992 (po novele provedené zákonem č. 509/1991 Sb.) upřednostňuje náhradu v penězích před tzv. naturální restitucí (uvedením v předešlý stav), jsou i nadále uplatnitelné závěry, které k definici škody formuluje stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR Cpj 87/70, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1971, pod č. 55, neboť vyjadřuje-li se škoda srovnáním majetkového stavu poškozeného před a po poškození, pak i rozsah náhrady v penězích musí zohledňovat výši prostředků (vyjádřenou v penězích) nutnou k obnovení původního majetkového stavu. U škody vzniklé na věci použité a částečně opotřebované pak musí být přihlédnuto k obecné ceně věci v době poškození a k rozsahu poškození, přičemž od částky vyjadřující náklady na opravu věci musí být odečtena částka odpovídající jejímu zhodnocení opravou oproti původnímu stavu. Pouze v případě, že poškozený požaduje náhradu škody uvedením do předešlého stavu, musí být zároveň splněn předpoklad, že uvedení do předešlého stavu je možné a účelné (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 25 Co 853/2003, 25 Cdo 3118/2012 a rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp.zn. II. ÚS 2221/2007, I. ÚS 1902/2013).

V řízení bylo prokázáno, že uvedení domu žalobce do původního stavu, tedy do stavu před vznikem havárie v květnu 2009, je možné. Odvolací soud se proto dále zabýval tím, zda je vynaložení nákladů na uvedení do původního stavu v daném případě účelné, když bylo prokázáno, že hodnota nemovitosti v době havárie představovala částku mnohem nižší, než jsou náklady na uvedení do původního stavu. V projednávané věci došlo ke škodě na domě, tedy jedinečné věci. V právní větě rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 2575/2000 se uvádí, že výše škody na domě, který byl protiprávně částečně demolován, odpovídá výši nákladů vynaložených na uvedení domu do stavu před provedením částečné demolice; není

významné, za jakou částku a v jakém stavu vlastník dům později prodal. Na základě tohoto judikátu odvolací soud dovozuje, že za situace, kdy je uvedení poškozené věci do stavu před vznikem škody možné (jako je tomu v daném případě) představuje odškodnění, na něž má žalobce plné právo podle § 442 obč. zák., nahrazení nákladů na uvedení do stavu před vznikem škody (zde havárie vody). Jde totiž o stavbu, tedy individuální věc, kterou nelze nahradit stejnou věcí a odvolací soud považuje za účelné, aby takto jedinečně určená věc byla opravena, neboť pouze tak bude žalobci nahrazena škoda. Na tomto místě odvolací soud rovněž zdůrazňuje, že v řízení bylo prokázáno, že vynaložením zjištěných nákladů dojde pouze k uvedení domu do stavu před vznikem škody, ale nikoli k jeho zhodnocení.

Odvolací soud má dále za to, že ve smyslu ustanovení § 3030 o.z., podle něhož i na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů, se použijí ustanovení části první hlavy první o.z., je nutno vzít v úvahu, že podle § 3 odst. 2 písm. f) o.z. nelze nikomu odepřít, co mu po právu náleží. V projednávané věci žalobci po právu náleží odškodnění za poškození jeho domu, jež v převážném rozsahu vzniklo v důsledku protiprávního jednání žalovaného. Jestliže se tedy žalobce domáhá náhrady škody ve formě nákladů na uvedení své poškozené nemovitosti do původního stavu (příčemž je to možné), je odvolací soud přesvědčen, že i podle shora citovaných ustanovení občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., je nutno žalobci přiznat odškodnění ve formě nákladů na uvedení věci do původního stavu, a to tím spíše, že takovému odškodnění právě tzv. nový občanský zákoník dává přednost. Odvolací soud je přesvědčen, že kdyby nebylo žalobci přiznáno odškodnění ve formě nákladů na uvedení věci do původního stavu, bylo by postupováno v rozporu s ustanoveními Části první Hlavy I. občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.

V řízení bylo prokázáno, že náklady na uvedení domu žalobce do původního stavu (tedy nikoliv jeho zhodnocení, ale do stavu před vznikem škody) představují částku 3.618.762,- Kč (včetně DPH). Je nutno vycházet z částky včetně DPH, neboť žalobce by jako objednatel při placení nezbytných stavebních úprav svého domu DPH platit musel. Žalovaný odpovídá za vzniklou škodu z 90 %, je tedy povinen nahradit žalobci 90 % zjištěných nákladů, tedy částku 3.256.886,- Kč (po zaokrouhlení na celé koruny). Žalobce se domáhal svou žalobou zaplacení 3.650.000,- Kč. Jestliže tedy je žalovaný povinen žalobci zaplatit částku 3.256.886,- Kč, nárok žalobce důvodný není v částce 393.114,- Kč. Vzhledem k tomu, že žalobci byla pravomocně přiznána částka 889.962,- Kč, zbývá žalobě vyhovět, co do částky 2.366.924,- Kč (3.296.886,- Kč - 889.962,- Kč).

Z těchto důvodů tedy odvolací soud napadený zamítavý výrok I. změnil podle § 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř. tak, že žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci 2.366.924,- Kč a ve zbývajícím rozsahu, tedy v částce 393.114,- Kč rozsudek v tomto výroku jako správný potvrdil (§ 219 o.s.ř.). Při vyhlášení rozsudku odvolacím soudem došlo ke zřejmé nesprávnosti, když ve výroku I. bylo omylem za středníkem uvedeno, že "jinak se rozsudek ve výroku I. a II. potvrzuje". Zřejmá nesprávnost spočívá v tom, že ve výroku byl uveden i výrok „II.“, když odvolacímu soudu po celou dobu bylo známo, že tento výrok napaden nebyl a v tom smyslu probíhalo i celé řízení a jednání před odvolacím soudem. Pouze v důsledku omylu při formulaci výroku došlo k této zřejmé nesprávnosti. Odvolací soud tedy postupem podle § 164 o.s.ř. tuto zřejmou nesprávnost opravil tak, že výrok II. z výroku I. svého rozsudku vypustil.

Vzhledem k tomu, že došlo ke změně rozsudku soudu prvního stupně, postupoval odvolací soud podle § 224 odst. 2 o.s.ř. a znovu rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně, jak ve vztahu mezi účastníky a státem, tak ve vztahu mezi účastníky

navzájem. Účastníci měli v řízení úspěch jen částečný; žalobce byl úspěšný z 89 %, žalovaný z 11 %; poměr úspěchu je nutno při rozhodování o náhradě nákladů řízení zohlednit.

V řízení před soudem prvního stupně vznikly České republice náklady s vyplaceným znalečným v celkové částce 57.094,- Kč. Česká republika má tedy podle § 148 odst. 1 o.s.ř. právo na náhradu těchto nákladů, když žádnému z účastníků nejsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Tyto náklady jsou účastníci povinni plnit v poměru úspěchu ve věci, proto je žalobce povinen zaplatit 11 % těchto nákladů, tedy částku 6.280,- Kč a žalovaný a vedlejší účastník na jeho straně jsou povinni zaplatit 89 % těchto nákladů, tedy částku 50.814,- Kč; všichni v zákonné třídní lhůtě (§ 160 odst. 1 o.s.ř.) na účet Okresního soudu v Rakovníku (výrok II. tohoto rozsudku).

Jak bylo již výše uvedeno, žalobce byl v řízení úspěšný z 89 %, žalovaný z 11 %, žalobce má tedy právo na 78 % účelně vynaložených nákladů, jež mu v řízení před soudem prvního stupně vznikly. Náklady řízení vzniklé žalobci před soudem prvního stupně jsou tvořeny hodnotou zaplaceného soudního poplatku v částce 146.000,- Kč, zaplacenými zálohami na vypracování znaleckých posudků v částce 4.000,- Kč a dále náklady na právní zastoupení, a to odměnou za 14 a půl úkonu právní služby (převzetí věci, sepis žaloby, 4× vyjádření, 7× účast u jednání soudu prvního stupně, přičemž jedno z těchto jednání trvalo déle než 2 hodiny a účast u vyhlášení rozsudku); odměna za 1 úkon právní služby činila 22.900,- Kč. Žalobci nebyla přiznána odměna za podání na č.l. 178 spisu, neboť se jedná o stručné sdělení soudu, které nemůže být považováno za úkon a podání na č.l. 200, kdy byla soudu sdělena pouze adresa svědka. Náklady žalobce jsou dále tvořeny 15 režijními paušály po 300,- Kč, cestovným na jednání soudu v celkové částce 5.562,70 Kč a náhradou za ztrátu času v rozsahu 14 půlhodin po 100,- Kč a DPH, neboť právní zástupce žalobce doložil, že je plátcem této daně. Celkem náklady vzniklé žalobci v řízení před soudem prvního stupně činí 565.650,37 Kč. 78 % z této částky činí 441.207,- Kč a tuto částku je žalovaný a vedlejší účastník na jeho straně povinni zaplatit žalobci v zákonné třídní lhůtě k rukám jeho právního zástupce (výrok III. tohoto rozsudku).

I v odvolacím řízení vznikly České republice náklady s vyplaceným znalečným v celkové částce 8.867,- Kč a podle § 148 odst. 1 o.s.ř. má Česká republika na tuto náhradu právo, a to podle úspěchu ve věci. V odvolacím řízení je dán jiný poměr úspěchu než v řízení před soudem prvního stupně, neboť předmětem řízení byla poté, když rozsudek soudu prvního stupně částečně nabyl právní moci, již jen částka 2.760.038,- Kč, žalobce byl úspěšný v odvolacím řízení v částce 2.366.924,- Kč, měl tedy ve věci úspěch z 86 % a žalovaný byl úspěšný ze 14 %. Žalobce je tedy povinen nahradit státu 14 % vzniklých nákladů, což je částka 1.241,- Kč a žalovaný a vedlejší účastník na jeho straně 86 % těchto nákladů, tedy částku 7.626 Kč,- Kč, a to všichni v zákonné třídní lhůtě na účet Krajského soudu v Praze.

V odvolacím řízení měl převážný úspěch žalobce, má proto podle § 142 odst. 2 o.s.ř. právo na náhradu nákladů řízení v rozsahu 72 % účelně vynaložených nákladů (žalobce byl úspěšný z 86 %, žalovaný z 14 %). Náklady žalobce v odvolacím řízení jsou tvořeny hodnotou zaplaceného soudního poplatku v částce 138.002,- Kč a náklady na právní zastoupení, které jsou tvořeny odměnou za 3 úkony právní služby (sepis odvolání a účast u 2 jednání odvolacího soudu) po 19.380,- Kč (§ 7 bod 6. vyhlášky č. 177/1996 Sb.), dále jsou náklady tvořeny 3 režijními paušály po 300,- Kč a DPH z těchto částek (12.398,40 Kč). Žalobci v odvolacím řízení vznikly náklady v celkové částce 209.440,40 Kč. 72 % z této částky po zaokrouhlení na celé koruny činí 150.797,- Kč a tuto částku jsou žalovaný a vedlejší účastník povinni zaplatit v zákonné třídní lhůtě k rukám jeho právního zástupce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu v Rakovníku. Dovolání je přípustné v případě, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

V Praze dne 19. listopadu 2015

JUDr. Hana Tichá, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Zuzana Tomášková